POLIISI

Ole #ennakoija
Vältä #digihuijaus

Petosrikollisuus digimaailmassa

Tietopaketti medialle

Tähän poliisin tietopakettiin on tiivistetty keskeisimmät asiat digihuijauksista ja siitä, miten digihuijausten kanssa tulisi toimia.

Keskitymme pankki- ja rakkaushuijauksiin. Ne ovat yleisiä digitaalisia huijauksen muotoja, joiden uhriksi voi joutua kuka tahansa.

POLIISI

Mikä on digihuijaus?

- Digihuijauksella tarkoitetaan tietoverkon avulla toteutettua rikosta, jossa huijari pyrkii saamaan uhrilta esimerkiksi pankki- tai henkilötietoja ja niiden avulla rahaa.
- Digihuijauksissa rikosnimikkeenä voi olla esimerkiksi petos tai törkeä petos. Petosrikoksilla aiheutetaan uhrille taloudellista vahinkoa eri keinoin.

POLIISI

Mitä digihuijari haluaa?

Huijari haluaa taloudellista hyötyä eli rahaa. Siksi rikollinen tavoittelee:

- verkkopankkitunnuksia
- henkilötietoja
- luottokorttitietoja.

Nykyisin **verkkopankkitunnukset ovat merkittävin rahanarvoinen tieto**, jonka voi menettää rikollisille.

POLIISI

Esimerkkejä tavoista, joilla digihuijari hankkii tietoja

- Lähettää tekstiviestillä, somessa tai sähköpostilla huijauslinkin.
- Luo huijaussivuston, joka muistuttaa aitoa palvelun sivustoa (esimerkiksi verkkopankkia).
- Soittaa-ja esittää jotakin luotettavaa tahoa (vaikkapa poliisia).
- Saa uhrin lataamaan haitta- tai etähallintaohjelman puhelimeen, tietokoneeseen tai muuhun laitteeseen.

POLIISI

Miten voit estää digihuijauksen?

- Kun annat henkilö- tai pankkitietojasi, tee se aina palveluntarjoajan virallisen verkkosivuston tai sovelluksen kautta. Näin varmistat, että käytät virallista palvelua:
  - Älä koskaan kirjaudu palveluihin viestillä tulleen linkin kautta. On tyypillistä, että huijarin viestissä on luotettavalta vaikuttava linkki, jossa pyydetään kirjautumaan vaikkapa verkkopankkiin.
  - Turvallisinta on kirjautua palveluntarjoajien sivustoille mobiilisovelluksella tai suoraan internetin osoiterivin kautta. Älä mene hakukoneen kautta palveluun.
- Jos et ole koskaan tavannut sinua lähestynyttä henkilöä (esim. nettituttavuutta) oikeassa elämässä, älä lähetä rahaa, pankkitunnuksia tai luottokorttitietoja hänelle.
- Rikollisille ei tarvitse olla kohtelias. Sulje puhelu, jos joku yrittää puhelimessa tiedustella tietojasi tai pyytää sinua antamaan laitteeseesi etähallinnan.

Mitä tehdä, jos vahinko kävi?

Riippumatta rikollisen tarinasta tai huijaustavasta toimintaohjeet ovat aina samat. Huijauksen tapahduttua on tärkeää toimia nopeasti:

1. Ota yhteys heti omaan pankkiisi, koska he voivat vielä onnistua saamaan menetetyt rahat takaisin ja saada lisävahingot estettyä.
2. Tee rikosilmoitus poliisille.
3. Kerro tapahtuneesta läheisillesi. Kuka tahansa voi joutua huijauksen uhriksi, eikä siitä tarvitse tuntea häpeää. Rikosuhripäivystyksestä saat tarvittaessa keskusteluapua.

Pankkihuijaukset

Digihuijausten uhrit tekivät poliisille vuosien 2021 ja 2022 aikana noin **2150 ilmoitusta** pankkien nimissä tehdyistä petoksista. Näiden rikoshyöty on asianomistajien tekemien rikosilmoitusten mukaan ollut noin **15,5 miljoonaa euroa**.

POLIISI

Tietoa pankkihuijauksista

Pankkihuijaukset ovat pankkien nimissä tehtyjä petoksia. Näissä rikolliset tyypillisesti lähettävät viestin, joka näyttää pankin lähettämältä. Viestissä painostetaan vastaanottajaa kiireellä tai uhkailemalla seuraamuksilla, esimerkiksi pankkitilin lukittumisella. Näin rikollinen yrittää saada uhrin toimimaan nopeasti ja harkitsematta luovuttamaan rikollisille näiden tavoittelemaa tietoa.

Pankin nimissä lähetetty huijausviesti voi näyttää vaikka tältä:

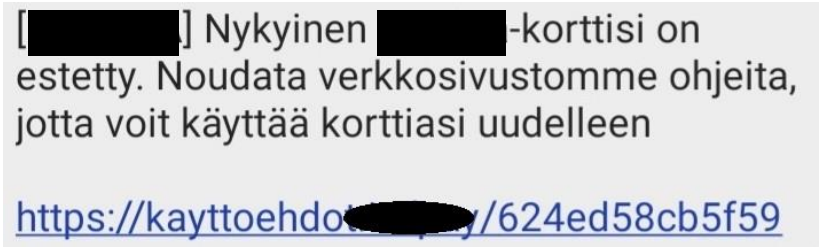

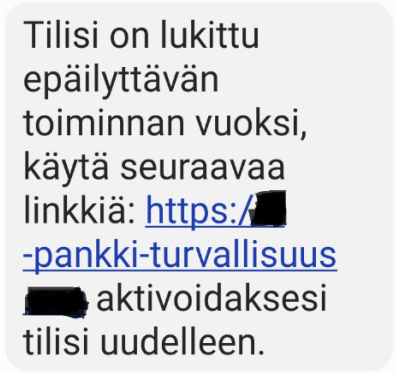

POLIISI

Tietoa pankkihuijauksista

Huijausviesti voi tulla missä muodossa vain, esimerkiksi:

- sähköpostilla
- tekstiviestillä
- sosiaalisen median kanavissa tai
- muissa sovelluksissa.

Huijausviesti on joskus haastavaa erottaa esimerkiksi pankin lähettämästä virallisesta tekstiviestistä, koska rikollinen voi ohjata huijausviestit samaan viestiketjuun aitojen tekstiviestien kanssa.

Viestit ovat nykyään yhä vaikeammin erotettavissa oikeista viesteistä, koska ne on kirjoitettu hyvällä (suomen) kielellä, eikä niissä ole välttämättä lainkaan kirjoitusvirheitä.

Rakkaushuijaukset

Vuoden 2021 tammikuun ja 2022 kesäkuun välisenä aikana Suomessa poliisin tietoon tuli noin **700 ilmoitusta rakkaus- ja dokumenttihuijauksista**. Näiden petosten rikoshyöty on rikosilmoitusten mukaan ollut noin **8,8 miljoonaa euroa**.

POLIISI

Tietoa rakkaushuijauksista

- Huijarit ovat taitavia vetoamaan tunteisiin ja luomaan illuusioita tunneyhteydestä. Tätä taitoa rikolliset käyttävät hyödyksi rakkaushuijauksissa, joissa rikollinen luo nettirakkaussuhteen, jonka varjolla hän saa uhrin siirtämään itselleen esimerkiksi rahaa.

POLIISI

Rakkaushuijauksen piirteitä

- Rikollinen esiintyy usein toisen henkilön kuvilla. Hän saattaa esiintyä leskenä, hyvännäköisenä ja varakkaana ja kertoa työskentelevänsä jollakin kriisialueella.
- Yhteydenotot tapahtuvat usein sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa tai Tinderissä.
- Viestit ovat kohteliaita, ja rikollinen kehuu uhria ylistävillä sanoilla.
- Rikollinen esittelee uhrilleen tunteisiin vetoavan, tekaistun tarinan esimerkiksi läheisen menehtymisestä tai yrittää rakentaa luottamusta ja luoda romanssin tai ystävyyssuhteen imartelevilla kehuilla.
- Luottamuksen rakentamiseksi huijari saattaa jatkaa keskustelua päiviä, viikkoja tai kuukausia.
- Rikollinen saattaa vannoa uhrille rakkautta, muttei silti ikinä saa järjestettyä videopuhelua tai pääse näkemään tätä kasvotusten.
- Suhdetta hyödyntämällä rikollinen alkaa pyytää uhrilta rahaa vedoten esimerkiksi matkakuluihin tai erilaisiin dramaattisiin tapahtumiin, kuten sairaus tai hädänalaisten auttaminen kriisialueella.
- Uhri saattaa olla jo niin kiintynyt huijariin, että lähettää huijarille rahaa, koska uhri pelkää yhteydenpidon katkeavan, jos hän ei suostu vastaamaa rahapyyntöihin.

Tyypillisen rakkauspetoksen kulku

1 Rikollinen ottaa uhriin yhteyttä somessa, esimerkiksi Facebookissa tai Tinderissä.

2 Rikollinen luo luottamussuhteen uhriin psykologisia keinoja käyttämällä. Tällaisia ovat muun muassa kehut ja tunteisiin vetoaminen esimerkiksi pyytämällä apua hädässä.

3 Rikollinen kietoo ajan saatossa uhrin pikkurillinsä ympärille, ja uhri alkaa suunnitella yhteistä tulevaisuutta huijarin kanssa.

4 Uhri lähettää rahaa rikolliselle jollain verukkeella, kuten auttaakseen tätä kriisissä, verojen maksamisessa tai matkustusasiakirjan hankkimisessa.

5 Rahapyynnöt jatkuvat niin kauan, kunnes tili on tyhjä. Tämän jälkeen voi alkaa mahdollinen uhrin uhkailu. Uhrin tiliä saatetaan myös käyttää muun rikollisen rahanpesuun.

6 Uhrin tulisi ilmoittaa tapahtuneesta pankkiin, tehdä rikosilmoitus poliisille ja hakea keskusteluapua.

POLIISI

Tämä tietopaketti on toteutettu osana sisäministeriön rahoittamaa Ennakoija-kampanjaa, joka toteutettiin vuosina 2022–2023.

Tutustu kampanjaan: poliisi.fi/ennakoija
Lisätietoa digihuijauksista: poliisi.fi/petosrikokset

POLIISI